

Prehodnotenie projektov eGovernmentu – pripomienky

Slovensko.Digital, 5.8.2020

MIRRI dalo združeniu Slovensko.Digital 27.7.2020 k dispozícii predbežné závery prehodnotenia veľkých IT projektov eGovernmentu centrálné financovaných z Európskych fondov (najmä OP II) a na predchádzajúcich stretnutiach nás informovalo prístupe k realizácii prehodnotenia projektov.

Na základe preštudovania podkladov pokladáme za dôležité upozorniť na nasledovné skutočnosti:

- Hodnotenia boli zamerané pomerne úzko - hodnotené bolo pravdepodobne najmä zadanie projektu popísané v štúdiu uskutočniteľnosti. Na riešenie systémových rizík tohto typu projektov - napríklad budovanie monolitických informačných systémov zdĺhavým lineárnym (tzv. vodopádovým) spôsobom - zrejme nebol ani v súčasnom stave veľký priestor.
- Za dôležité považujeme prehodnotiť aj stav v príslušnej oblasti verejnej správy, ktorej sa projekt týka a súvisiacich reforiem. Už pri štarte aktuálneho operačného programu nám Európska komisia stanovila podmienku, že takéto projekty sa môžu realizovať iba ako doplnok reforiem verejnej správy, ktoré sme však doteraz nevideli.
- Prehodnotené by mali taktiež byť prebiehajúce verejné obstarávania, keďže práve tam bolo v minulosti kritické miesto, kde vznikali podozrenia z nekalých praktík.
- Viaceré požiadavky často uvádzané v záveroch prehodnotenia považujeme za správne a dôležité pre zvýšenie šance na úspešný priebeh projektov, a to najmä požiadavku pokryť kľúčové role v projektoch vlastnými zamestnancami, uzatvárať štandardizované zmluvy podľa predlohy poskytnutej z MIRRI, alebo zamerať sa na úsporu nákladov.
- Zo zverejnených hodnotení je možné predpokladať, že podstatná väčšina projektov bude pokračovať, a to s iba malými zmenami. Z toho vyplýva, že v horizonte najbližších rokov je veľká časť "budovania eGovernmentu" nastavená iba málo odlišným spôsobom od doterajšieho, vrátane predpokladaného ďalšieho nárastu prevádzkových nákladov v ráde desiatok miliónov Eur. Ak má byť výsledok podstatne lepší ako v predchádzajúcich projektoch, bude potrebné ich silné vedenie zo strany MIRRI aj naďalej.
- Za dôležité považujeme pripomienky z prehodnotení projektov aj skutočne realizovať, v mnohých prípadoch nebude stačiť "písomné vyjadrenie ako budú pripomienky zapracované". Rozhodnutie o pokračovaní projektov je potrebné založiť až na skutočnom naplnení kľúčových pripomienok.
- Za súčasť uvažovania o pokračovaní v projektoch považujeme vytvorenie plánu, akým spôsobom budú projekty riadené ďalej, najmä z hľadiska plnenia požiadaviek novej vyhlášky o riadení projektov a role MIRRI pri riadení projektov.
- Vítame, že MIRRI vôbec takéto hodnotenia pripravilo, zverejnilo ich a má ochotu o záveroch diskutovať s odbornou obcou. Považujeme to za správny krok smerom k napĺňaniu programového vyhlásenia vlády v oblasti participácie a otvorenosti. V predošlom období sa takéto rozhodnutia diali často za zatvorenými dverami bez hlbšej argumentácie.
- Oceňujeme, že naše hodnotenia Red Flags boli použité ako jeden zo vstupov, z ktorých sa pri prehodnotení projektov čerpal.
- Pri viacerých projektoch, najmä tých, ktoré majú dopad na celú verejnú správu, považujeme za dôležité analyzovať stav v príslušnej oblasti podstatne hlbšie a očakávame od MIRRI ďalšie kroky v tejto oblasti skôr, než bude definitívne rozhodnuté o ďalšom pokračovaní týchto projektov.

Zaslané podklady neobsahovali závery hodnotenia pre nasledujúce projekty, preto k nim nie je možné sa vyjadriť:

- všetky projekty ÚPVII/MIRRI/Nases
- MS SR - Obchodný register
- Finančná správa - Vybudovanie nosnej infraštruktúry bezpečného informačno-komunikačného systému FS SR
- MF SR - Informačný systém elektronickej fakturácie (IS EFA)
- MF SR - Centrálny ekonomický systém (CES)

Doplnenie týchto údajov považujeme za dôležité nielen v kontexte jednotného prístupu k hodnoteniam projektov, ale taktiež k celkovému pohľadu o smerovaní eGovernmentu.

Podporujeme závery prehodnotenia MIRRI a zasielame nasledovné pripomienky k zverejneným záverom pre jednotlivé projekty:

Min. školstva - Elektronizácia služieb regionálneho a vysokého školstva SR

- implementácia tohto agendového IS má byť možná iba ako doplnok reformy VS, ktorá však v tomto prípade nie je prítomná
- projekt nerieši žiadne skutočné potreby regionálneho a vysokého školstva
- projekt neriešil alternatívne spôsoby dosiahnutia deklarovaných cieľov
- náklady na projekt sú mimoriadne vysoké aj po predpokladanej úspore, najmä v porovnaní s inými riešeniami vedúcimi k porovnateľným výsledkom
- vyššie uvedené riziká a nedostatky nie je možné v neskorších fázach projektu ošetriť
- z uvedených dôvodov odporúčame v projekte v jeho súčasnej podobe nepokračovať

SAV - Národné kompetenčné centrum pre vysokovýkonné počítanie

- k tomuto projektu nie sú dostupné žiadne systematické informácie
- žiadame k projektu realizovať štandardné kroky v prípravnej fáze (štúdia uskutočniteľnosti, participácia)
- bez týchto krokov nie je možné projekt hodnotiť

MS SR - Optimalizácia procesov riadenia a prevádzky Zboru väzenskej a justičnej stráže

- v projekte sú umelo spojené dve nesúvisiace časti, je potrebné ich oddeliť
- pre časť týkajúcu sa bezpečnosti je nevyhnutné stanoviť skutočné a merateľné ciele, popísať súčasný stav, analyzovať alternatívy dosiahnutia cieľov, vytvoriť reálnu CBA s detailnými položkami
- bez vykonania vyššie uvedených aktivít časť týkajúca sa bezpečnosti nie je reálne riaditeľná (nevieme čo má byť výsledkom - okrem "dodania riešenia", a prečo práve takto má byť dosiahnutý), preto neodporúčame v projekte pokračovať do ich vykonania

DEÚS - Migrácia IS obcí do vládneho cloudu – plošné rozšírenie IS DCOM – 2. etapa

- tento projekt v skutočnosti z veľkej časti implementuje agendový IS, preto má byť realizovaný iba ako súčasť reformy VS, ktorá však absentuje
- informatizácia územnej samosprávy dlhodobo trpí nezáujmom žiadneho z ÚOŠS o túto tému (pri schvaľovaní poslednej koncepcie rozvoja sa k tejto kompetencii prihlásilo ÚPVII), žiadame preto ako podmienku pokračovania projektu adresovať súvisiace témy, najmä podporu (financovanie) informatizácie samosprávy aj mimo rámec DEÚS

MS SR - Informačný systém Kancelárie Najvyššieho súdu SR

- IS má byť implementovaný iba ako doplnok reformy VS, treba podstatne dôslednejšie trvať na uplatnení tohto konceptu
- náklady deklarované na tento IS sú veľmi slabo rozpracované, je potreba ich zrealizovať

MV SR - Digitálne pracovné prostredie zamestnanca MV SR

- nie je detailnejšie známy aktuálny stav tohto projektu
- deklarovaným zámerom malo byť vytvorenie centrálnych komponentov, doteraz sme však nevideli žiadne kroky reálne smerujúce k tomuto cieľu
- na základe toho máme zásadné pochybnosti, či uvažovaný prístup je reálny
- odporúčame zásadne prehodnotiť rozsah, harmonogram projektu, jednotlivé plánované kroky, ciele, CBA
- v projekte vidíme veľa rizík, ktoré nebude možné v neskorších fázach dostatočne ošetriť
- bez tejto hlbšej analýzy nepovažujeme za vhodné v projekte pokračovať

MV SR - Riadenie procesov a dát pre OÚ, PZ a HaZZ

- nie je detailnejšie známy aktuálny stav tohto projektu
- deklarovaným zámerom malo byť vytvorenie centrálnych komponentov, doteraz sme však nevideli žiadne kroky reálne smerujúce k tomuto cieľu
- na základe toho máme zásadné pochybnosti, či uvažovaný prístup je reálny
- odporúčame zásadne prehodnotiť rozsah, harmonogram projektu, jednotlivé plánované kroky, ciele, CBA
- v projekte vidíme veľa rizík, ktoré nebude možné v neskorších fázach dostatočne ošetriť
- bez tejto hlbšej analýzy nepovažujeme za vhodné v projekte pokračovať

MV SR - Centrálné komponenty správneho konania vo verejnej správe

- nie je detailnejšie známy aktuálny stav tohto projektu
- deklarovaným zámerom malo byť vytvorenie centrálnych komponentov, doteraz sme však nevideli žiadne kroky reálne smerujúce k tomuto cieľu
- na základe toho máme zásadné pochybnosti, či uvažovaný prístup je reálny
- odporúčame zásadne prehodnotiť rozsah, harmonogram projektu, jednotlivé plánované kroky, ciele, CBA
- v projekte vidíme veľa rizík, ktoré nebude možné v neskorších fázach dostatočne ošetriť
- bez tejto hlbšej analýzy nepovažujeme za vhodné v projekte pokračovať

MV SR - Zvýšenie kapacity vládneho cloudu v Datacentre Kopčianska - fáza 1

- vládny cloud považujeme za dôležitý centrálny prvok v infraštruktúre eGovernmentu, ktorý je v súčasnosti v zásadne neuspokojivom stave tak z hľadiska nedostupnosti podstatných údajov, ako aj v oblasti dosiahnutia cieľov (v realite nespĺňa dva kľúčové atribúty pre "cloud" - komodifikácia služieb a elasticita zdrojov)
- za mimoriadne dôležité považujeme nanovo zodpovedať strategické otázky týkajúce sa budovania a využívania IaaS cloudových služieb verejnou správou, ako aj konkrétnych zvolených riešení (napr. kvalita nakupovaného HW) ešte pred rozhodnutím o pokračovaní v tomto projekte

MŽP SR - Atlas pasívnej infraštruktúry

- stále nám nie je jasné ako a prečo má tento IS prevádzkovať MŽP SR, ktoré na to nemá zákonné zmocnenie
- zároveň tento agendový IS má byť implementovaný iba ako doplnok reformy VS, ktorá však v tomto prípade nie je prítomná
- bez vyriešenia týchto tém neodporúčame pokračovať v projekte

MŽP SR - Jednotný prístup k priestorovým údajom a službám

- tento technologický projekt má slúžiť iba ako doplnok k procesom riadenia priestorových údajov
- doteraz však nevidíme žiadny pokrok v týchto procesoch, v spolupráci dotknutých organizácií, a adresovaním ich potrieb
- preto hrozí, že opäť bude vytvorený "informačný systém", avšak nebude plniť deklarované ciele kvôli nízkej používanosti
- pokračovanie v projekte je potrebné podmieniť reálnym progresom v procesoch riadenia priestorových údajov, bez toho neodporúčame v projekte pokračovať

NCZI - Online procesy eZdravia

- tento projekt v skutočnosti z veľkej časti implementuje agendový IS, preto má byť realizovaný iba ako súčasť reformy VS, ktorá však absentuje
- deklarovaná konsolidácia údajov o zmeny procesov sa majú dotknúť viacerých ďalších organizácií podieľajúcich sa na riešených procesoch, avšak nie je nijakým spôsobom zaistená ich podpora, alebo spolupráca na realizácii plánovaných zmien, nie sú kalkulované náklady na ich strane
- projekt má vybudovať nové "centrálne" komponenty pre sektor zdravotníctva, pričom nie je jasné, prečo sa nemajú použiť existujúce centrálné komponenty
- projekt má doplniť a nahradiť niektoré existujúce komponenty eHealth, ktoré boli budované so zhodným účelom - považujeme za nevyhnutné pred takýmto rozhodnutím poznať koncepčný pohľad na pokračovanie v celej téme eHealth, vrátane reálneho celkového pohľadu na hodnotu-za-peniaze
- pred vyriešením týchto otázok neodporúčame v projekte ďalej pokračovať, nakoľko v ďalších fázach už môže byť ťažké zmeniť projekt tak, aby príslušné riešenia reflektoval

NCZI - Zabezpečenie efektívneho používania služieb ESO1 poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti na celom území SR (ESO1 – D)

- argumentáciu pre plánované riešenia mobilnej autentifikácie aj KAM považujeme za mimoriadne slabú, vidíme veľké riziko, že deklarované biznis ciele sa týmto spôsobom nepodarí naplniť, ide v podstate o mimoriadne nákladný experiment
- v týchto témach nebude dostatočné realizovať proof-of-concept, keďže týmto spôsobom nebude možné zistiť, či iné riešenia (s porovnateľnými, alebo nižšími nákladmi) nebudú efektívnejšie
- projekt má doplniť a nahradiť niektoré existujúce komponenty eHealth, ktoré boli budované so zhodným účelom - považujeme za nevyhnutné pred takýmto rozhodnutím poznať koncepčný pohľad na pokračovanie v celej téme eHealth, vrátane reálneho celkového pohľadu na hodnotu-za-peniaze
- v tomto projekte odporúčame vrátiť sa k zváženiu alternatív pred jeho ďalším pokračovaním

NCZI - Rozšírenie portfólia služieb a inovácia služieb elektronického zdravotníctva

- projekt tvorí technologický doplnok k reforme VS, stav v tejto oblasti však nie je známy a cieľové KPI - plánované na rok 2020 - sa evidentne nepodarí dosiahnuť
- projekt má doplniť a nahradiť niektoré existujúce komponenty eHealth, ktoré boli budované so zhodným účelom - považujeme za nevyhnutné pred takýmto rozhodnutím poznať koncepčný pohľad na pokračovanie v celej téme eHealth, vrátane reálneho celkového pohľadu na hodnotu-za-peniaze
- odporúčame tieto faktory prehodnotiť pred rozhodnutím o ďalšom pokračovaní v projekte

Min. práce - Elektronizácia služieb Národného inšpektorátu práce

- projekt tvorí technologický doplnok k reforme VS, stav v tejto oblasti však nie je známy a cieľové KPI - plánované na rok 2020 - sa evidentne nepodarí dosiahnuť
- náklady na projekt podľa štúdie uskutočniteľnosti sa javia ako mimoriadne vysoké, nie je jasné prečo v prehodnotení je navrhnutá "úspora" práve 0,75M Eur, je potrebné nanovo a reálne vykonať CBA
- pred rozhodnutím o pokračovaní v projekte odporúčame prehodnotiť aj tieto faktory

Pamiatkový úrad - Pamiatkový informačný systém

- náklady na projekt podľa štúdie uskutočniteľnosti sa javia ako mimoriadne vysoké, nie je jasné prečo v prehodnotení je navrhnutá "úspora" práve 1,8M Eur, je potrebné nanovo a reálne vykonať CBA
- odporúčané použitie centrálného bloku pre správne konanie navrhovanom MV SR nepovažujeme za reálne vzhľadom na nízku rozpracovanosť tohto projektu/konceptu
- pred rozhodnutím o pokračovaní v projekte odporúčame prehodnotiť aj tieto faktory

ÚVZ SR - Integrovaný systém úradov verejného zdravotníctva

- náklady na projekt podľa štúdie uskutočniteľnosti sa javia ako mimoriadne vysoké, nie je jasné prečo v prehodnotení je navrhnutá "úspora" práve 1,2M Eur, je potrebné nanovo a reálne vykonať CBA
- vzhľadom na mimoriadne vysoké uvažované náklady pokladáme za dôležité odporúčania uvedené ako záver prehodnotenia zo strany MIRRI realizovať ešte pred rozhodnutím o ďalšom pokračovaní projektu

Soc. poisťovňa - Modernizácia dávkových agend SP (MODA) a Efektívny manažment údajov v prostredí Sociálnej poisťovne

- tieto projekty v skutočnosti z veľkej časti implementujú alebo vylepšujú agendové IS, preto majú byť realizované iba ako súčasť reformy VS - ktorej stav však nie je známy
- považujeme za nevyhnutné pred rozhodnutiami o čiastkových IT projektoch SP poznať koncepčný pohľad na pokračovanie v oblasti informatizácie aj plánovaných reforiem, vrátane reálneho celkového pohľadu na hodnotu-za-peniaze
- odporúčame tieto faktory prehodnotiť pred rozhodnutím o ďalšom pokračovaní v projekte

ÚVO - Systém verejného obstarávania

- tento projekt implementuje agendový IS, a má byť realizovaný iba ako súčasť reformy VS, ktorej stav však nie je známy
- náklady na projekt podľa štúdie uskutočniteľnosti sa javia ako mimoriadne vysoké, nie je jasné prečo v prehodnotení je navrhnutá "úspora" práve 1,5M Eur, je potrebné nanovo a reálne vykonať CBA
- odporúčame tieto faktory prehodnotiť pred rozhodnutím o ďalšom pokračovaní v projekte

ÚPREKaPS - Monitorovací systém pre reguláciu a štátny dohľad (MSRŠD)

- tento projekt implementuje agendový IS, preto majú byť realizovaný iba ako súčasť reformy VS - ktorej stav však nie je známy
- v projekte neprebehlo reálne zváženie alternatív smerujúcim k deklarovaným cieľom, vrátane spojenia dvoch projektov (strategické plánovanie a monitoring/dohľad)
- odporúčame tieto faktory znova vyhodnotiť pred rozhodnutím o ďalšom pokračovaní v projekte

ŠÚ SR - Jednotný informačný systém štatistických údajov

- náklady na projekt podľa štúdie uskutočniteľnosti sa javia ako mimoriadne vysoké, nie je jasné prečo v prehodnotení je navrhnutá "úspora" práve 1,5M Eur, je potrebné nanovo a reálne vykonať CBA
- vzhľadom na mimoriadne vysoké uvažované náklady pokladáme za dôležité odporúčania uvedené ako záver prehodnotenia zo strany MIRRI realizovať ešte pred rozhodnutím o ďalšom pokračovaní projektu

Z hodnotených projektov nasledujúce považujeme za presahujúce organizáciu/rezort gestora, t.j. viac dôležité pre celkový výsledok v téme eGovernmentu, z čoho vyplýva aj potreba dôkladnejšieho prehodnotenia pri rozhodnutiach o pokračovaní v projekte:

- MV SR - Zvýšenie kapacity vládneho cloudu v Datacentre Kopčianska - fáza 1
- MV SR - Centrálné komponenty správneho konania vo verejnej správe
- MV SR - Riadenie procesov a dát pre OÚ, PZ a HaZZ
- MV SR - Digitálne pracovné prostredie zamestnanca MV SR
- DEÚS - Migrácia IS obcí do vládneho cloudu – plošné rozšírenie IS DCOM – 2. etapa
- MŽP SR - Jednotný prístup k priestorovým údajom a službám
- MŽP SR - Atlas pasívnej infraštruktúry
- NCZI - Online procesy eZdravia
- ŠÚ SR - Jednotný informačný systém štatistických údajov